

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Прев 111/2024
08.05.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Татјане Миљуш, председника већа, Јасмине Стаменковић, Татјане Ђурица, Мирјане Андријашевић и Иване Рађеновић, чланова већа, у парници тужиоца Акционарско друштво за железнички превоз путника СРБИЈА ВОЗ АД Београд, против туженог ЖЕЛЕЗНИЦЕ СРБИЈЕ АД Београд, чији је пуномоћник Љиљана Попадић, адвокат у ..., ради дуга, вредност предмета спора 10.036.054,35 динара, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Привредног апелационог суда Пж 2534/22 од 27.09.2023. године, у седници већа одржаној дана 08.05.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог изјављена против пресуде Привредног апелационог суда Пж 2534/22 од 27.09.2023. године у ставу II, III и IV изреке.

НЕ ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији туженог изјављеној против пресуде Привредног апелационог суда Пж 2534/22 од 27.09.2023. године у ставу I изреке.

ОДБАЦУЈЕ СЕ као недозвољена ревизија туженог изјављена против пресуде Привредног апелационог суда Пж 2534/22 од 27.09.2023. године у ставу I изреке.

Образложење

Пресудом Привредног суда Београду П 2318/20 од 05.11.2021. године, у ставу I изреке дозвољено је објективно преиначење тужбе. У ставу II изреке делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца, па је обавезан тужени да на име главног дуга плати износ од 5.018.027,18 динара са законском затезном каматом почев од 29.05.2020. године до исплате. У ставу III изреке одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца да се обавезе тужени да тужиоцу плати износ од 5.018.027,18 динара са законском затезном каматом почев од 29.05.2020. године до исплате. У ставу IV изреке обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 268.835,00 динара.

-2-

Пресудом Привредног апелационог суда Пж 2534/22 од 27.09.2023. године, у ставу I изреке, одбијена је као неоснована жалба туженог и потврђена је првостепена пресуда у ставу II изреке. У ставу II изреке преиначена је првостепена пресуда у ставу III изреке тако што је обавезан тужени да тужиоцу исплати износ од 5.018.027,18 динара са законском затезном каматом почев од 29.05.2020. године до исплате. У ставу III изреке преиначена је првостепена пресуда у ставу IV изреке тако што је обавезан тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 769.060,00 динара. У ставу IV изреке обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове другостепеног поступка у износу од 344.780,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужени је изјавио благовремену ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и због погрешне примене материјалног права.

У делу у ком је првостепена пресуда преиначена, ревизија је дозвољена на основу одредбе члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, па је у том делу Врховни суд испитао побијану пресуду у границама прописаним одредбом члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11 ... 10/23 - др. закон) и одлучио да ревизија није основана.

У поступку доношења побијане пресуде није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку на коју суд у ревизијском поступку пази по службеној дужности. Ревидент не указује одређено на битне повреде одредаба парничног поступка у смислу одредбе члана 374. став 1. ЗПП, односно у чему се састоји повреда.

Правноснажним и извршним судским одлукама успостављена је солидарна одговорност овде тужиоца и туженог, за потраживања из радног односа бивших и садашњих радника „Железнице“, који су у парничним поступцима били тужиоци.

Повериоци из правноснажних и извршних судских одлука (радници) су се определили да сагласно одредби члана 414. Закона о облигационим односима, захтевају испуњење од тужиоца, као једног од солидарних дужника, с обзиром на то да као повериоци солидарне обавезе имају право да захтевају испуњење од било ког солидарног дужника, те су у поступку принудног извршења од тужиоца принудно наплатили укупан износ од 10.036.054.35 динара, што је утврђено вештачењем.

Предмет тужбеног захтева је исплата дуга у износу од 10.036.054.35 динара, који тужилац тражи од туженог на име регреса за износ који је по правоснажним извршним пресудама, по којима је заједно са туженим солидарни дужник, принудним путем исплатио бившим и тадашњим запосленим.

Према чињеничном стању, тужилац је основан одлуком Владе Републике Србије, а уписан у Регистар привредних субјеката 10.08.2015. године у оквиру статусне промене туженог, издвајањем уз оснивање три нова друштва и то: „Србија Воз“ АД, „Србија Карго“ АД и „Инфраструктуре Железнице“ АД.

Тужилац и тужени били су тужени у парничним поступцима које су запослени водили у току 2015. и 2016. године, ради исплате разлике између исплаћене и припадајуће зараде за рад у сменама, који су парнични поступци правноснажно окончани у периоду током 2016. и 2017. године, тако што су донетим пресудама тужилац и тужени солидарно обавезани да запосленима исплате разлике између исплаћене и припадајуће зараде за рад у сменама, као и трошкове парничног поступка. По пресудама су спроведени извршни поступци, у којима је од овде тужиоца у поступку принудног извршења наплаћено укупно 10.036.054.35 динара.

Одлучујући о основаности тужбеног захтева, првостепени суд је утврдио да је тужбени захтев тужиоца делимично основан, односно првостепени суд је закључка да тужилац и тужени треба да сnose једнак део предметне обавезе, на основу одредбе чл. 424. ст. 1. Закона о облигационим односима, па је обавезао туженог да тужиоцу плати 5.018.027,18 динара, што представља 50% од 10.036.054.35 динара, док је у преосталом делу одбио тужбени захтев тужиоца.

Другостепени суд не прихвата закључак првостепеног суда о једнаком учешћу бивших солидарних дужника. Образлаже да је Планом статусне промене, као саставним делом одлуке о статусној промени „Железнице Србије“ АД Београд издвајања уз оснивање нових акционарских друштава пренет на тужиоца, као једног од новооснованих друштава, део имовине, те је предвиђено да ће начин преузимања имовине, као и реализација обавеза од стране нових друштава и друштва преносиоца бити уређене уговором о међусобном преузимању права и обавеза. Странке нису закључиле уговор о међусобном преузимању права и обавеза, али из достављених статутарних докумената је утврђено да су странке протоколом од 24.06.2016. године уредиле међусобна права и обавезе у вези судских спорова и обавеза према запосленима. Како су обавезе према запосленима по основу зарада пренете у почетно стање биланса туженог после издвајања на дан 09.08.2015. године и како је предмет тужбеног захтева исплата износа који је тужилац платио запосленима по судским пресудама, у том случају, наведени протокол представља правни основ за потраживање тужиоца према туженом које је предмет овог спора, па је другостепени суд налазећи да је солидарна обавеза предвиђена у интересу туженог, применом одредбе члана 424. став 2. Закона о парничном поступку, преиначио првостепену пресуду и досудио тужиоцу преостали износ од 5.018.027,18 динара са законском затезном каматом почев од 29.05.2020. године до исплате.

Тужени у ревизији истиче да је побијана одлука донета погрешном применом материјалног права и то погрешном применом управо одредбе члана 424. став 1. Закона о облигационим односима. Ревидент указује да су судски поступци из којих су настала потраживања обухваћена регресном тужбом покренути након статусне промене, па није могла постојати обавеза туженог да ове обавезе уврсти у свој биланс стања.

Врховни суд налази да је побијана другостепена одлука донета правилном применом материјалног права, тако да наводи ревизије нису основани.

Неспорно је да је солидарна одговорност парничних странака установљена правноснажним пресудама, према запосленима као повериоцима. Чланом 505. став 1. тачком 2. Закона о привредним друштвима је прописано да друштво стицалац постаје солидарно одговорно са друштвом преносиоцем за његове обавезе које нису пренете на друштво стицаоца, али само до износа разлике вредности имовине друштва преносиоца која му је пренета и обавеза друштва преносиоца које је преузео, осим ако је са одређеним повериоцем другачије уговорено.

Одредбом члана 452. Закона о облигационим односима је прописано у ставу 1. да лице на које пређе на основу уговора, нека целина физичког или правног лица или један део те целине, одговара за дугове који се односе на ту целину, али само до висине њене активе.

Планом статусне промене, као саставним делом Одлуке о статусној промени Железница Србије ад Београд, издвајања уз оснивање нових акционарских друштва, пренет је на тужиоца као једног од новооснованих друштава део имовине Железница Србије, за обављање делатности железничког превоза путника, те је предвиђено да ће начин преузимања имовине и обавеза као и реализација обавеза од стране нових друштава и друштава преносиоца, бити уређен уговором о међусобном преузимању права и обавеза. Странке нису закључиле Уговор о међусобном преузимању права и обавезау али из достављених статусних докумената је утврђено да су странке Протоколом од 24.06.2016. године уредиле међусобна права и обавезе у вези судских спорова и обавеза према запосленима. Како су обавезе према запосленима по основу зарада пренете у почетно стање биланса туженог, после издвајања на дан 09.08.2015. године и како је предмет тужбеног захтева исплата износа које је тужилац платио запосленима по судским пресудама, у том случају Врховни суд прихвата став другостепеног суда да наведени Протокол представља правни основ за потраживање тужиоца према туженом, које је предмет спора.

Према оцени Врховног суда, Протокол од 24.06.2016. године, према својој садржини има карактер уговора о међусобном преузимању права и обавеза који је требао бити закључен између тужене и новооснованих друштава. С обзиром на то да су странке права и обавезе према запосленима по основу зарада регулисале тим протоколом, у тој ситуацији нема места примени одредбе члана 504. Закона о привредним друштвима, а ни примени члана 452. Закона о облигационим односима, уз напомену да тужилац у вредности имовине која је на њега пренета оснивањем, мора да плати и одређене обавезе међу којима се не налази обавеза која је предмет овог спора.

Врховни суд даље закључује, да се одредбе члана 504. Закона о привредним друштвима и члана 452. Закона о облигационим односима примењују и примењивале су се у споровима између радника железнице који су водили против овде парничних странака, у којим споровима је утврђена солидарна одговорност сада парничних странака у односу на потраживања према радницима-запосленима, која потичу из радног односа. Сада се предметни спор води између солидарних дужника, а након што је тужилац као један од солидарних дужника према запосленима испунио у целини обавезе утврђене пресудама, па је спорно питање, има ли право тужилац као солидарни дужник да тражи од туженог као другог солидарног дужника да му исплати све што је

платио према повериоцима, и то на основу одредбе члана 424. Закона о облигационим односима којом је прописана подела солидарне обавезе на једнаке делове међу солидарним дужницима ако уговором није другачије одређено.

Врховни суд прихвата закључак другостепеног суда да такав спорни однос између странака треба решити применом одредбе члана 424. став 2. Закона о облигационим односима која регулише однос између самих солидарних дужника, након што се испуни солидарна обавеза.

Одредбом члана 424. став 2. Закона о облигационим односима је прописано да ако је солидарна обавеза закључена у искључивом интересу једног солидарног дужника, он је дужан надокнадити цео износ обавезе садужнику који је намирио повериоца.

Из утврђеног чињеничног стања произлази да је солидарна обавеза странака била утврђена судским одлукама у циљу сигурности наплате потраживања према радницима као повериоцима, коју обавезу по претходно наведеном Протоколу је преузео тужени у поступку статусних промена, па ће у тој ситуацији тужени бити дужан да надокнади цео износ обавезе, садужнику тужиоцу, који је неспорно намирио повериоце-раднике. Дакле, у овом случају испуњени су услови за примену изузетка од правила да на сваког солидарног дужника долази једнак део, што је прописано у ставу 1. члана 424. Закона о облигационим односима.

На основу свега изложеног, неосновани су наводи ревизије туженог да је побијана пресуда донета погрешном применом материјалног права, те је Врховни суд на основу процесног овлашћења из члана 414. Закона о парничном поступку, донео одлуку као у ставу првом изреке.

У делу којим је потврђена првостепена пресуда, Врховни суд је дозвољеност ревизије ценио у складу са одредбом члана 404. Закона о парничном поступку и утврдио да ревизија не испуњава услове за изузетну дозвољеност.

Према одредби члана 404. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11... 10/23 – др. закон) ревизија је изузетно дозвољена због погрешне примене материјалног права и против другостепене пресуде која не би могла да се побија ревизијом, ако је по оцени Врховног касационог суда потребно да се размотре правна питања од општег интереса или правна питања у интересу равноправности грађана, ради уједначавања судске праксе, као и ако је потребно ново тумачење права (посебна ревизија). О дозвољености и основаности посебне ревизије одлучује Врховни касациони суд у већу од пет судија.

Имајући у виду садржину тражене правне заштите, начин пресуђења и разлоге на којима су засноване нижестепене пресуде, Врховни суд налази да нису испуњени услови за одлучивање о ревизији као изузетно дозвољеној. У наведеном делу правноснажно је обавезан тужени да тужиоцу регресира половину утуженог износа као солидарни садужник, па имајући у виду све напред изнето, Врховни суд налази да нема потребе за уједначавањем судске праксе, разматрањем питања од општег интереса или

-6-

правних питања у интересу равноправности грађана, нити је потребно ново тумачење права.

Из наведених разлога применом одредбе члана 404. став 2. ЗПП-а одлучено је као у ставу другом изреке.

Испитујући дозвољеност изјављене ревизије на основу одредбе члана 410. став 2. тачка 5. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11 ... 10/23 – др. закон), Врховни суд је нашао да ревизија туженог није дозвољена.

Одредбом члана 485. Закона о парничном поступку, прописано је да ревизија у привредним споровима није дозвољена ако вредност предмета спора побијаног дела правноснажне пресуде не прелази динарску противвредност од 100.000 евра по средњем курсу Народне банке Србије на дан подношења тужбе.

Тужилац је против туженог поднео тужбу дана 29.05.2020. године. Вредност предмета спора побијаног дела износи 5.018.027,17 динара.

Имајући у виду да у овом привредном спору, вредност предмета спора побијаног дела правноснажне пресуде, не прелази законом прописани цензус од 100.000 евра у динарској противвредности по средњем курсу Народне банке Србије на дан подношења тужбе, Врховни суд закључује да ревизија туженог у наведеном делу није дозвољена.

Из наведених разлога на основу члана 413. Закона о парничном поступку одлучено је као у ставу трећем изреке.

**Председник већа – судија
Татјана Миљуш, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић